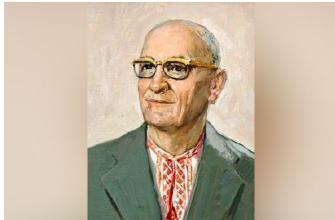

120 років тому на Полтавщині народився гуморист-петлюрівець, в'язень комуністичного ГУЛАГу Олександр Ковінька

13 січня 1900 року у с. Плоске Полтавського повіту (нині Решетилівського району) в родині селянина-бідняка народився Олександр Ковінька (справжнє прізвище Ковінько).

Закінчив церковноприходську школу, навчався в земському двокласному училищі. З 12 років пішов у найми, у 17 склав екстерном іспити за чотири класи гімназії. Був сторожем у сільській аптеці, служив у міліції в Полтаві.

Під час подій Української революції 1917-21 рр. Олександр Ковінько підтримував Директорію УНР, яку очолював ще один видатний полтавець — Симон Петлюра. Вступає у повстанський антигетьманський загін. В одній із сутичок повстанців, підтримуваних Директорією з одного боку і військовими частинами Німеччини та частин гетьманату Павла Скоропадського його схопили і віддали до військово-польового суду. Од вірної смерті юнака врятувало загальне повстання проти Павла Скоропадського. А згодом новий полон, російський, денікінський: у цю білогвардійсько-російську катівню потрапив разом з Володимиром Сосюрою. 1920 року Олександр Ковінько, тоді вже член партії боротьбистів, опинився у війську Української Народної республіки, яке очолював Симон Петлюра. Нарешті, пройшовши через торттури білопольського концтабору в Познані, повернувся до Полтави.

Був секретарем сільради. Навчався на курсах інструкторів-лекторів ТСОАВІАХІМу, виступав з лекціями від цього товариства. 1926-28 навчався в Полтавському інституті народної освіти (заочно). Друкуватися почав 1926 р. — тоді з легкої руки Остапа Вишні в газеті «Селянська правда» була вміщена його гумореска «Містки та доріженьки». Друкував гумористичні оповідання та фейлетони в пресі. Творча стихія О.Ковіньки з особливою силою проявилася саме в оригінальному засвоєнні національної спадщини — народних усмішок, коротких фольклорних оповідань, у дотепних лаконічних виразах,

ВЗЯТИХ З ПОВСЯКДЕННОГО ЖИТТЯ.

6 жовтня 1934 року заарештований червоними окупантами — органами НКВС у справі «Контрреволюційної боротьбистської організації». 27-28 березня 1935 виїзною сесією Військової колегії Верховного Суду СРСР засуджений до десяти років таборів. Відбувати покарання засланий до Магадана. Там він працював вибійником, бурильником, гірничим майстром, плановиком-економістом на гірничо-промислових підприємствах Дальбуду. Про перебування в таборах Олександр Іванович розповідав мало. Микола Головко, журналіст та історик згадує свої прогулянки з письменником і його розповіді про ГУЛАГ — про жахливі умови, тяжку рабську працю, приниження, знущання, і розстріли за найменшу провину.

Звільнений 1947, але без права повернення в Україну, жив у Якутії. Там у 1950 заарештований удруге і повернений у Нагаєво поблизу Магадана. Аж у 1956-му Олександра Ковінку визнали ні в чому не винним: його судово-слідчу справу припинили за відсутністю складу злочину. Після реабілітації повернувся на батьківщину, до рідної Полтави. Олександр Ковінка активно працював і на громадській ниві: був багаторічним депутатом Полтавської міськради, обирався членом Правління Спілки Письменників України.

«Однак, слід відзначити, — писав полтавський краєзнавець Петро Ротач, — що того гумору, яким відзначалися твори Ковінки доарештантського періоду, в нього залишалося мало».

Помер у Полтаві 1985 року.

За матеріалами Інтернет-джерел підготовлено Північно-східним міжрегіональним відділом УІНП

Джерело: <https://poltava.to/project/5908/>